

KUINKA SOISIN MAATANI HALLITTAVAN?

I.

Ennustukseni vuosina 1910-1916.

Elämme nykyään niin merkillistä aikaa, että asiattomallekin on anteeksi annettava, jos hän vaivaa päätään valtiollisilla ja yhteiskunnallisilla kysymyksillä ja tuo mielipiteitään niistä julki. Oikeastaan tämä mielipiteiden julkilausuminen on rohkea ja anteeksiannettava, sillä kysymysten mielessä pohtiminen ei ole luettava kenellekään viaksi, jos ei tätä nykyä erityiseksi ansioksikaan. Nuo samat kysymykset tuodaan näet meidän aikanamme niin elävinä ja vastausta vaativina jokaisen kansalaisen eteen, ettei hän osaa muuta kuin ajatella niitä ja hautoa niitä mielessään. Useimmissa tapauksissa hän tietysti ymmärtää sopivimmaksi vaieta omista mietteistään, koska on viisaampia, joiden tehtävänä suorastaan on pohtia valtiollis-yhteiskunnallisia kysymyksiä ja löytää niille ratkaisuja. Onhan meillä Suomessa eduskunta, joka parhaillaan istuu neuvottelemassa niistä asioista ja johon tietenkin on valittu asiantuntijoita ja taitavia miehiä. Mutta joskus voi sattua tilanne sellainen kuin meillä on nyt, että vapaa keskustelu polttavista päivän kysymyksistä on paikallaan ja silloin syrjäistenkin, maallikkojenkin lausuma mielipide voi olla avuksi yhteiselle asialle.

Tämä esipuheeni ei kuitenkaan ole tarkotettu oman vaatimattomuuteni näytteille asettamiseksi, sillä semmoinen vaatimattomuus olisi yhtä hyvin peitettyä kunnianhimoa. Senpätähden tahdonkin esittää syyn, miksi rohkenen julkilausua joitakuita mietteitäni, vaikka olenkin maallikko enkä erikoisoppinut valtiollis-yhteiskunnallisten kysymysten alalla. Oikeastaan olisi seuraelämän vaatimusten ja hienon maailman tapojen mukaista, että joku toinen tekisi selkoa mainitusta syystä, jonka nojalla uskon, että mietteilläni saattaa olla jonkunlaista arvoa. Mutta koska emme nyt istukaan hienosti sivistyneessä salongissa, vaan elämän ylhäisessä tempelissä, on totuuden sana paikallaan kenen suusta tahansa.

Olkoon sentähden heti peittelemättä sanottu, että minä olen vuosikausia sitten ennustanut tätä Suomen itsenäisyyttä – en epävarmana tulevaisuuden mahdollisuutena, vaan asiana, joka varmasti oli toteutuva. Ehkä olen ainoa tässä maassa, joka itsepintaisesti olen uskonut Suomen tulevaan itsenäisyyteen, silloin tällöin siitä puhunut ja sitä vakuuttanut ja horjumatta lohduttanut epäilijöitä ja alakuloisia. Sanon »ehkä», sillä en tiedä, mitä mahdollisesti joku toinen on tehnyt. Profetain sukukunta ei tavallisesti ole kovin lukuista, puhumattakaan siitä, että kukaan harvoin on profeta omalla maallaan – joka seikka tukkii monen tietäjän suun. Mutta minä olen puhunut.

Suomen itsenäisyydestä varmasti odotettavana asiana aloin puhua syksyllä v. 1910. Tein silloin kiertomatkan itä-Suomessa, käyden Kotkassa, Viipurissa, Joensuussa, Kuopiossa, Iisalmessa, Mikkelissä, Kouvolassa ja Lahdessa. Pidin

julkisia teosofisia esitelmiä ja yksityisiä kokouksia Teosofisen Seuran jäsenten kanssa. Näissä yksityisissä looshikokouksissa puhuin Suomen tulevasta itsenäisyydestä ja meidän tehtävästämme teosofeina valmistuaksemme uutta aikaa vastaanottamaan. Kävin samana syksynä Turussakin ja puhuin teosofeille siellä samoista asioista; niinkään puhuin niistä Oulunkylän ja luultavasti Helsingin teosofeille. Todistajia minulla siis pitää olla lukuisia.

Kun minulta kysyttiin aikamäärää, milloin nuo ennustamani asiat tapahtuisivat, oli tapani vastata: „ehdotonta vuosilukua on mahdoton antaa, mutta vuonna 1915 alkaa päivä koittaa“.

Ensimäisillä kesäkursseilla Kiteellä 1912 puhuin seikkaperäisemmin Suomen tulevasta itsenäisyydestä ja koskettelin sen okkultishistoriallisia syitä. Silloisissa kuulijoissani herätin sanoillani suurta innostusta ja uskoa. Kesäkursseilla 1913 pidin sittemmin painetut esitelmäni Suomen kansallishalttiasta (josta myös olin puhunut Tukholman europalaisessa teosofisessa kongressissa samana vuonna) ja uudistin yksityisesti ennustukseni tulevista tapahtumista, vaikken poliittisista syistä uskaltanut selvin sanoin sitä kirjaan painattaa, etten saattaisi teosofista liikettä epäilyksen alaiseksi valtiollisella taholla.

Marraskuussa 1913 kävin Pietarissa tervehtimässä venäläisiä teosofeja, jotka silloin viettivät vuosikokouksensa pääkaupungissaan. Eräänä iltapäivänä olimme joukko teosofeja koolla päämajassa neiti Anna Kamenskyn luona. Monet venäläiset jäsenet jo tunsivat minut Tukholman kongressista. Neiti Kamensky piti minulle sydämellisen tervehdyspuheen saksan kielellä, koska en ollut kylliksi venäjänkielen taitoinen. Kun ryhdyin vastaamaan ja samalla pitämään pientä puhetta venäläisille tovereille, käytin alussa saksankieltä – mutta ihme ja kumma! Kieli kangertui suussani eikä taipunut saksankielisiä sanoja lausumaan. Keskeytin heti ja sanoin: „Tässä ei näy auttavan muu kuin toiseen kieleen siirtyminen, koska se, mitä tahdon sanoa, ei tule ulos saksan kielellä.“ Ja kun ryhdyin käyttämään englannin kieltä, sujui puheeni vaikeuksetta. Onneksi läsnäolijoista monet olivat englanninkielen taitoisia, jota paitsi neiti Kamensky vielä lopuksi tulkitsi puheeni venäjäksi. Mitä merkillistä minulla sitten oli sanottavana venäläisille teosofeille? Kerroin heille, että samana päivänä olin käynyt Aleksanteri III:n taulukokoelmassa ja parissa Pietarin kirkossa, koko aika mielessä sisäinen halu päästä kosketukseen Venäjän deevan eli kansallishaltian kanssa. Olin tehnyt ulkonaisia havaintojani, mutta samalla sisäisiä, ja luulin saaneeni koskettaa deevan ehkä äärimäisiä pyhiä hameenliepeitä näkymättömässä hengen maailmassa. Kuvailin, mitä olin kokenut sen deevan luonteesta ja viivähdin erittäin sen ihanissa tulevaisuuden unelmissa. Lopuksi sanon näin: „Ennenkuin kaksi vuotta on kulunut, on tapahtunut Venäjällä semmoista, joka varmasti viittaa uuden ajan tuloon. Tulee sota tai vallankumous – ehkä molempia, – jonka jälkeen aamu sarastaa. Niinkuin Venäjä (ja Suomi) on ensimmäinen maa Europassa, jonka yli nouseva aurinko levittää säteensä, niin on myös Venäjä (ja Suomi) oleva ensimmäinen maa Europassa, jonka taivaanrannalle veljeyden aurinko nousee: uusi

yhteiskuntaelämä on täällä saava alkunsa, kärsikäämme siis nurkumatta sen synnytystuskia.“ Venäläiset sisareni ja veljeni olivat liikutettuja ja neiti Kamensky tulkitsi heidän tunteensa uudessa puheessa minulle. Palattuani Suomeen sain vielä kirjeen yhdeltä läsnäolleelta vanhukselta, joka kiitti antamastani lohdutuksesta ja lupauksesta ja lausui, että ken ei jaksaisi odottaa vielä kaksi vuotta sitä hetkeä, jota vuosikymmeniä jo oli odotettu!

Nyt minun täytyy tunnustaa, että vuonna 1914 olin hetkeksi vähällä kadottaa tasapainoni. Teosofisessa maailmassa yleensä odotettiin maailman sotaa tulevaksi, Mrs. Besant lausui sensuuntaisia ennustuksia jo v. 1907 ja ehkä varhemmin. Minäkin sitä odotin, mutta Suomen suhteen ennustin aina, että itse sota ei tänne ulottuisi. Kun nyt sota alkoi elokuulla 1914 ja kaikki pelkäsivät, että Saksa kohta astuisi maihin Suomessa, hämmennyin minäkin. Hämmennyin sentakia, että Saksasta päin todella tuli tänne voimakkaita ajatusvirtoja näkymättömässä maailmassa, ja kysyin ihmetellen itseltäni: ovatko jumalien laskut pettäneet? Mutta kun poistuin viikoksi maaseudun rauhaan, saavutin tasapainoni takaisin.

Teosofisen Seuran vuosikokouksessa Mikkelissä 1915 kysyttiin minulta: „Missä määrin ansaitsevat ennustukset ja profetiat luottamusta ja uskoa? Ylisihteeri Ervast esim. ennusti vuosia sitten, että Suomelle koittaisi uuden päivän aamu v. 1915. Nyt mainittu vuosi on puoleksi kulunut, mutta mitään merkkiäkään ei näy sentapaisista muutoksista kuin ylisihteeri on ennustanut. Päinvastoin voi sanoa, että merkit viittaavat vallan toiseen suuntaan.“

„Saattaa olla“, vastasin kysymykseen, „mutta uskon toistaiseksi omaan ennakkonäkemykseeni. Samalla tahdon tehdä pienen oikaisevan lisäyksen. Asianlaita on näet se, että okkulisissa piireissä maailmansota odotettiin alkavaksi jo vuonna 1912 ja sen mukaan Suomenkin päivä olisi koittanut tänä vuonna (1915). Mutta koska asiat ovat yleensä siirtyneet kaksi vuotta eteenpäin, lykkäytyy Suomenkin asia vuoteen 1917. Odottakaa siis vielä kaksi vuotta! Jollei Suomen itsenäisyyden päivä sarasta vuonna 1917, saatte todella sanoa, että olen huono profeta. Sillä silloin ajattelen itsekin itsestäni niin“.

Tässä tahdon kertoa pienen episodin v:lta 1913. Norjan Teosofisen Seuran ylisihteeri neiti Eva Blytt kävi tammikuulla Helsingissä. Kun yhdessä ajoimme hänen ensimmäiseen luentoonsa, hän kääntyi äkkiä puoleeni ja kysyi:

„No, mitä uskotte Suomen tulevaisuudesta?“

„Uskon hyvää. Uskon, että Suomi tulee itsenäiseksi.“

„Milloin?“

„Uskon päivän sarastavan 1915, mutta en usko, että asiat lopullisesti järjestyvät ennenkuin noin 1920 tai 1921.“

„Ei“, väitti neiti Blytt pontevasti, „päivä sarastaa vuonna 1917 ja sitten alkavat vaikeudet ja järjestelyt“.

„Niinkö?“ kysyin uteliaana. „Mistä sen tiedätte?“

„Tunnettehan kristianialaisen salatieteilijämme A:n? Hän on sen sanonut eikä hän koskaan juuri erehdy laskuissaan.“

Tämä oli minusta silloin kerrassaan mielenkiintoinen uutinen, ja todellisuus on näyttänyt, ettei herra A. silloinkaan „erehtynyt laskuissaan“. Iloni on todeta, että norjalainen profeta ennusti täsmälleen oikein.

Maaliskuulla 1916 sanoin lähimmille ystäväilleni lyhennetyssä muodossa näin: „vuoden perästä on luvattu Suomi itsenäiseksi, mutta kaksi vuotta kestää, ennenkuin venäläiset sotajoukot poistetaan, jollei sitä ennen täytetä vissejä ehtoja“. Ehtoja en tässä tahdo kosketella enkä laajemmin puhua tästä ennustuksesta, josta muuten oli kysymys Teosofisen Seuran vuosikokouksessa 1917. Pääasia, josta kaikki saatamme iloita, on, että hyvät ennustukset ovat käyneet toteen. Kunnia niistä ei tule niille, joiden suun kautta ne ovat julki lausutut, vaan niille, jotka näyttämön takana seuraavat maailman suuria tapahtumia ja osaavat laskea historian kulkua edeltäkäsin. Enhän minäkään tässä ole kertonut, minkä johdosta tai minkäläisten näkemysten nojalla uskoin Suomen tulevaan itsenäisyyteen, – ne asiat kuuluvat alalle, joka useimmille on tuntematon, jopa käsittämätönkin. Tässä olen vain maininnut muutamia tosiseikkoja, jotka ovat fyysisesti todistettavissa. Sillä kun olen „ennustanut“, en ole itsestäni puhunut, vaan olen puhunut korkeamman inspiratsioonin turvissa.

II.

Teosofia ja politiikka.

Mitä näissä mietelmissäni tulen sanomaan, on ytimeltään saman inspiratsioonin tuotetta kuin edellä esitetyt ennustukset. Inspirationsi on alkuaan vuosilta 1900- 1905, ja vuonna 1906 julkaisin silloisessa Omassatunnossa muutamia ajatuksia Suomen tulevaisuudesta. Mutta vaikka näillä periaatteilla on minulle personallisesti auktoritatiivinen leima, koska niillä on kahdenkertainen arvokkuus: sisäisen totuuden ja ylhäisen synnyn, en tällä tarkota, että kukaan toinen olisi velvollinen suomaan niille muuta arvoa kuin mitä ne itse hänen järkensä ja sydämensä valossa ansaitsevat. Korkeintaan voisin pyytää, että lukija ei työntäisi niitä luotaan harkitsematta.

Jokainen, joka on seurannut Tietäjän kirjoituksia, on huomannut minun kannattavan sitä mielipidettä, että Teosofinen Seura on pidettävä poliittisen toiminnan ulkopuolella. Teosofinen Seura on puhtaasti aatteellinen, uskommollis-filosofinen yhdistys, jonka tarkotukset ovat valistuksellista ja sivistyksellistä laatua ja joka ei ota osaa minkäänlaiseen valtiolliseen toimintaan, vaan pysyy puolueettomana, kannattaen hengessään kaikkea hyvää työtä valtiollisten ja yhteiskunnallisten olosuhteiden parantamiseksi. Tämä ei silti merkitse, että Teosofisen Seuran jäsenten tarvitsisi olla ilman mielipiteitä päivän polttavissa kysymyksissä. Päinvastoin tekisi mieleni sanoa, että kuta enemmän ihminen perehtyy

teosofiseen elämänymmärrykseen, sitä helpompi hänen myös on ratkaista kaikenlaisia käytännöllisiä kysymyksiä. Tämähän lankeaa asian luonnosta. Maailmankatsomus, joka ei tunkeutuisi elämän jokapäiväisimpiin kysymyksiin valaisten ja puhdistuen niitä, olisi vailla käytöllistä kantavuutta.

Nyt olen kuitenkin tehnyt sen havainnon, että sängen monet teosofeista nähtävästi ovat vailla vakavaa pohjaa elämän käytännöllisissä kysymyksissä, koska ajan suuret ajatus- ja tunnevirtaukset ovat saattaneet temmata heidät mukaansa. Tarkotan, että teosofeinkin kesken kuulee puhuttavan „porvarillisuudesta“ ja „sosialistisuudesta“. Minua itseäni on pari kertaa moitittu „porvarismieliseksi“, ja pari kertaa sanottu „liiaksi kallistuvaiseksi kansan puoleen“. Eikö tällaiset lauseparret osota, että ollaan kaltevalla pinnalla ja tasapainosta poissa? Minkätähden ihmisen täytyisi olla joko „porvari“ tai „sosialisti“? Eikö ihmisyyden enää riitä, olletikin ihmisyyden teosofisen elämänymmärryksen valossa? Eikö teosofein hetkellinen jakautuminen kahteen leiriin ole heikkouden tummustusta?

En voi muuta ymmärtää kuin että tällainen asiointila johtuu puuttuvasta teosofisesta tiedosta. Me olemme liian vähän ajatelleet päivän kysymyksiä teosofian valossa, koska ne astuessaan etemme saattavat viedä meiltä maltin ja tasapainon. Me olemme Teosofisessa Seurassa liian vähän tutkineet yhteiskunnallisia ja valtiollisia kysymyksiä. Jotkut tämän huomattuaan ovat syyttäneet minua laiminlyönnistä. Minun henkeni on vaikuttanut T. S:ssä, ja minä en ole kylliksi innostanut jäseniä käytännöllisistä asioista keskustelemaan. Jos asia todellisuudessa olisi niin, olisi se helposti korjattavissa. Ei minun tarvitsisi muuta kuin viitata siihen, että minä juuri olen silloin tällöin puhunut ja kirjottanut yhteiskunnallisista ja valtiollisista kysymyksistä. Ei minun tarvitsisi muuta kuin pyytää jäseniä lukemaan ja harkitsemaan, mitä olen joissakuissa kirjoissa (esim. Suomen kansallishaltia, Veljeysate ja pahantekijät) sekä lukuisissa Tietäjän kirjoituksissa ja esitelmissä asioista esittänyt, jotta puute tulisi korjatuksi. Mutta syy ei ole yksin minussa. Syy on ennen kaikkea siinä, että teosofinen käsitys noista kysymyksistä on niin syvä, niin ylevä, niin himoton ja niin puolueeton, että ihmisen todella täytyy olla syvästi ja sydämellisesti teosofi, ennenkuin hän koko käsityksestä selvillekään pääsee.

Sillä se, että Teosofinen Seura on ulkopuolella kaikkea politiikka, ei merkitse, ettei teosofialla voisi olla painaviakin sanoja sanottavana poliittisista kysymyksistä. Teosofialla voi olla päivänselvä poliittinen ohjelma. Teosofia näet paljastaa joitakuuta suuria periaatteita, joiden mukaan luonnossa ja elämässä toimivat lait vaikuttavat. Vaikka teosofia ei laadi yksityiskohtaisia valtiollisia tai yhteiskunnallisia puolue-ohjelmia, se hyvinkin määrittelee, minkä suuntaisia nuo ohjelmat eivät saa olla ja mihin suuntaan niiden pitäisi käydä.

Otetaan esimerkki.

Pekka Ervast.

KUINKA SOISIN MAATANI HALLITTAVAN?

III.

Kansa, valtio ja kansallishaltia.

Ennenkuin esitän viime luvussa lupaamani käytöllisen esimerkin, joka koskee Suomea, tahdon parilla sanalla kuvata, miltä kannalta salatieteilijä katselee valtiota rakentavaa sivistyskansaa ja millaisena tämä hänelle esiintyy.

Olkoon silloin heti sanottu, että kansa okkultisesti katsoen – kuten jokainen teosofi tietää – on yksilöllinen kokonaisuus, joka suhteessa verrattavissa, joskin *mutatis mutandis*, inhimilliseen yksilöön. Ei okkultisesti mitään merkitse, että kansassa, kuten Suomessa, puhutaan kahta kieltä (tai useampia, kuten Schweitzissä tai Cubassa); kansa on kuitenkin yksi, kun kerran isänmaa on yhteinen ja jokainen kansalainen sisimmässään tuntee kuuluvansa juuri siihen kansaan. Kansallinen yksilöisyys on historiallista, maantieteellistä, politillista laatua, ja tietysti on edullista, jos on vain yksi kieli ja yksi rotu, mutta ennen kaikkea liittyy kansan yksilöitä yhteen yhteinen historiallinen tehtävä eli yhteinen kansallinen *dharma* – ja yhteinen *karma*.

Inhimillisessä yksilössä olemme teosofeina tottuneet erottamaan seuraavat pääperusteet eli prinssiipit: fyysillisen ruumiin ja siihen liittyvän eetteriruumiin, astralisen käyttövälineen eli tunneruumiin ja sen korkeampana puolena mentalisen käyttövälineen eli älyruumiin, sekä vihdoin inhimillisen minän. Nämä kaikki ilmenevät nyt jo fyysillisen ruumiin välityksellä näkyväisessä maailmassa ja asuvat siis ikäänkuin fyysillisessä ruumiissa. Ihmisen korkeammat hengenvoimat, aatmaa ja buddhi, odottavat vielä salassa ilmennystään.

Kun nyt vertaamme kansaa kokonaisuutena inhimilliseen yksilöön, on tarkattava, mikä puoli kansan elämässä vastaa ihmisen kutakin pääperustetta. Monta kertaa olen ollut tilaisuudessa esittämään oppia, jonka mukaan kansallishaltia vastaa kansassa ihmisen minää. Ja jos kysymme, mikä kansallishaltian varsinainen tunnusmerkki on, saatan vastata, että se on dharma eli kansan historiallinen tehtävä. Kansallishaltia on tämän dharman okkultinen edustaja eli ruumistuma. Kansallishaltia tietää, mitä varten hänen kansansa on olemassa, tai ehkä vähemmän jyrkästi sanoen, mikä tehtävä historian näyttämöllä on sille uskottu; kansallishaltia niittää kunnian ja riemun siitä, että hänen kansansa täyttää tehtävänsä, kansallishaltia myös suree ja kärsii, jos hänen kansansa ei ole tehtävälleen uskollinen. Syvällä yksilöissään kansa tajuaa ja tuntee dharmansa, ja muutamat kansan yksilöistä, nerokkaimmat, lahjakkaimmat, epäitsekkäimmät, tuovat julki uskonnollisessa, filosofisessa, taiteellisessa ja tieteellisessä muodossa, mitä he kansallishaltian olemuksesta ymmärtävät.

Mikä puoli kansan elämässä vastaa ihmisen tunne- ja älyruumista? Tämänkin jokainen teosofi tietää: se on kansallinen ja isänmaallinen *aura*. Tämä kansallisaura on kuin kiehuva kattila. Siinä myllertävät kaikki kansan intohimot, halut, vietit ja vaistot. Jokaisen yksilön ne tempaavat virtaansa, ja jokainen yksilö on kykynsä mukaan kutsuttu työskentelemään ja ponnistamaan siinä virrassa, kutsuttu muovailemaan ja jalostamaan sen aineksia, muuttamaan sen sokeita vaistoja järkeviksi ajatuksiksi ja inhimillis-jumalallisiksi tunteiksi. Niin, meidän yksilöllinen kehityksemme on suorastaan riippuvainen siitä, missä määrin me puhdistamme, kohotamme ja inhimillistytämme kansamme suurta itsetiedotonta personallisuutta. Kansallisaura on todella luovien voimien suunnaton työpaja, missä vanhaa karmaa muovaillaan ja uutta valmistetaan. Kansallisaura on näkymätön kahle, joka sitoo jokaisen personallisen ihmisen hänen maahansa ja kansaansa. Se on meidän helvettimme ja meidän kiirastulemme, mutta myöskin meidän paratiisimme ja taivaamme, mikäli kulloinkin täytämme velvollisuutemme. Se on meidän kotimme kuoleman jälkeen.

Itsestään on selvää, että ihmisen fyysillistä ruumista vastaa kansassa koko näkyväinen isänmaa ja kaikki siinä elävät yksilöt. Ja niinkuin ihmisen ruumiillisessa organisatiossa voidaan erottaa kolme päätekijää: hermoston, verenkierto- ja ruoansulatusjärjestelmän, niin kansankin ruumiissa toimii kolme järjestelmää: henkisesti johtava, valtaa käyttävä ja taloudellinen, vaikka eivät joka hetki täydellisesti ilmenisikään n. k. yhteiskuntaluokissa.

Tahdon selittää. Ihminen ajattelee, elää eli toimii ja syö. Aivojensa avulla hän ajattelee, sydämensä välityksellä hän elää, vatsansa nojalla hän syö. Kaikki toiminnot ovat fyysillisessä elämässä yhtä tärkeitä. Vatsan tehtävä on pitää huolta ruumiin taloudesta, korvata tappiot, antaa uusia aineksia elinvoiman käytettäväksi. Sydämen tehtävä on kuljettaa elinvoimaa joka osaan ruumista, ylläpitää ruumiin elämää, suojella sitä, jakaa valtaa ja voimaa sen mukaan kuin sitä tarvitaan. Aivojen ja hermoston tehtävä on johtaa ja hallita tätä kaikkea.

Samoin kansassa ja yhteiskunnassa. Elinkeinoja harjottavat luokat, maanviljelijät, tehdasväki, kauppiaat, kaikki ne yhdessä vastaavat ihmisruumiin vatsaa ja pitävät huolta kansan taloudellisesta asemasta. Kun työtä tekevä kansa ja kauppiaat eli porvarit erotetaan eri luokiksi, saadaan neljä yhteiskuntaluokkaa. Mutta kuten näemme, ne olennaisesti kuuluvat yhteen. Ihmisruumiin sydäntä taas vastaavat armeijat ja virkakunnat, jotka käyttävät heille uskottua valtaa, katsoen, että oikeus vallitsee kaikkialla, että jokainen saa osansa, ja suojellen kansan ruumista sisäisiä ja ulkonaisia vihollisia vastaan. Vihdoin aivoja ja hermostoa vastaavat opettajat, ajattelijat, uskonnollisesti heränneet, tiedemiehet, taiteilijat, kirjailijat, sillä nämä ovat ne, jotka todella hallitsevat – tai joiden tulisi hallita – kansaa, koska ne edustavat kansan henkistä ja älyllistä auktoriteettia ja ovat sen luonnollisia lainlaatijoita.

Niinkuin ei ihmisen ruumiissa esim. sydän tai vatsa voi nousta kapinaan päätä vastaan ilman vauriota ja vahinkoa kaikille ruumiin toiminnoille, niin ei yhteiskunnas-

sakaan saa vallita kireä väli eri luokkien välillä, vaan tulee jokaisen palvelu toistaan, täyttären tarkasti oman velvollisuutensa. Ei virkamahti saa sortaa taloudellista luokkaa eikä nousta henkisen yhteiskuntaluokan arvovallan yläpuolelle. Ei taloudellinen luokka saa esim. järjestömiä lakkoja toimeenpanemalla kieltäytyä valmistamasta ravintoa yhteiskunnalle. Eikä henkinen aristokratia saa unohtua nauttimaan omasta sivistyksestään, vaan hyvin halliten kansaansa ja ohjaten sen kohtaloja kansallisdharmen mukaisesti pitää huolta siitä, että kansa sivistyy ja kehittyy henkisessä elämässä ja tiedossa.

Kun vihdoin kysymme, mikä kansakunnan organismissa vastaa ihmisen eetteriruumista, sanon tähän lyhyesti, että sitä vastaa itse valtio eli valtiomuoto. Niinkuin eetteriruumiin on painautunut ihmisen persoonallinen karma, niin kansankin karma ilmenee sen valtiomuodossa, sen yhteiskunnallisessa ja poliittisessa asemassa. Ja niinkuin eetteriruumiin on sangen vaikea vaikuttaa, on sangen vaikea siinä aikaansaada muutoksia, niin on myös ylen vaikea aikaansaada perinpohjaisia muutoksia yhteiskuntaruumiissa. Viha on valtava voima ja se voi joskus aikaansaada suuriakin muutoksia ihmisen symnynnäisessä luonteessa; mutta ikävä kyllä muutokset usein osottautuvat häiriöiksi. Samoin vallankumouksen voittamat tulokset usein ovat häiriöitä yhteiskuntaruumiissa, joista vain on seurauksena, että liaksi pingotettu eetteriruumi eli valtiomuoto ponnahtaa omasta voimastaan takaisin entiseen tilaansa. Suurempi voima kuin viha on rakkaus. Rakkaus on ainoa turvallinen keino millä muuttaa sekä ihmisen eetteriruumiissa piilevää luontoa että kansan valtiomuotoon pukeutunutta karmaa. Rakkaus ei toimi väkivaltaisesti. Se kutsuu avukseen järjen kaikkia voimia ja valistaen, sivistäen, opettaen, vakuuttaen se huomaamatta ja hyvällä saa ihmeitä aikaan. Kun ihminen valistuu, hänen luonteensa jalostuu. Kun kansa sivistyy, sen valtio- ja yhteiskuntamuoto itsestään paranee.

Mainitsin äsken ihmisestä puhuessani, että ihmisen prinssiipit ilmenevät näkyväisessä maailmassa fyysillisen ruumiin välityksellä ja siis ikäänkuin asuvat siinä. Määritelläkseni tätä suhdetta tarkemmin lisää edelliseen, että fyysillisen ruumiin eri toiminat vastaavat eri pääperusteita ja ikäänkuin symbolisoivat niitä. Niinpä helposti näemme, että aivot ja hermosto ilmentävät ja vastaavat äly- ja tunneruudesta, sydän ja verenkierro eetteriruudesta, vatsa ja ruoansulatus varsinaisesti fyysillistä ruumista.

Samalla tavalla voidaan sanoa kansasta puhussa, että älyllishenkinen ylimystö ilmentää kansallisauraa, virkalaitokset ja armeija valtiomuotoa (joka on kansan eetteriruumi), maanviljelijät, työväki ja porvarit (kauppiat ja liikkeiden harjottajat) kansan fyysillistä ruumista varsinaisessa merkityksessä. Toisin sanoen näkyvässä maailmassa elävä kansa tuo ilmi sisäisiä näkymättömiäkin prinssiipejään.

Mutta yksi on vielä, jota emme ole sijoittaneet: ihmisen minä ja sitä vastaava kansallishaltia. Kai nekin ilmenevät? Tietysti. Ilman fyysillisesti tajuttavaa minäänsä ihminen ei olisi ihminen. Ihmisen minä on kaiken takana hallitsevana ja koossapitävänä voimana, ja ilmenee sekin aivojen ja hermoston välityksellä. Entä kansallishaltia? Kansallishaltian symbolina ja edustajana on valtiossa hallitus, jonka

siis pitää olla viisas, voimakas, itsetietoinen, hillitty ja kansallisdharmaa toteuttamaan pyrkivä, olkoon se hallitus sitten monarkinen tai tasavaltainen, perinnöllinen tai kansan valitsema. Sen täytyy oman luontonsa nojalla kuulua henkiseen ylimystöön, mutta ei saa suosia hengenheimolaisiaan toisten luokkien kustannuksella, vaan todellisena itsetietoisena hallitsijaminuutena kohota kaikkien puolueiden ja luokkien yläpuolelle, silmälläpitäen jokaisen parasta, palvelen koko kansan onnea.

IV.

Suomen itsenäisyys.

Se esimerkki käytännöllisen politiikan alalta, jonka edellä lupasin esittää, on yhteydessä kansallisdharmakäsitteen tajuamisen kanssa. Kansoilla samoin kuin suuremmassa mitassa sivistyksillä, aikakausilla, roduilla on aina henkisenä tehtävänä ruumistuttaa joitain ihanteita, toteuttaa joitain aatteita j. n. e. Niinpä elämme nyt ajassa, jolloin henkimaailma odottaa, koska sivistynyt maailma on valmis luopumaan väkivallan opista ja omaksumaan Jeesuksen rakkauden opin – jollei vielä kaikissa tämän muodoissa, ainakin siinä, että kristityt valtakunnat lakkaisivat sotimasta keskenään ja varustamasta itseään toisiaan vastaan. Varsinkin Suomi oli tässä suhteessa erikoisessa asemassa ja sen karmassa oli erityinen tilaisuus palvella maailman ja varsinkin Suomen kansallishaltian dharmaa viittoamalla tietä maailmalle.

Puoli vuotta sitten saatoin vielä haaveilla seuraavasti:

„Kaikki kansalaiset ovat iloinneet maamme äsken saavuttamasta valtiollisesta itsenäisyydestä; kaikki ovat arvatenkin ymmärtäneet, että oman suomalaisen sivistyksen edellytyksenä ja ehtona on valtiollinen riippumattomuus ja itsenäisyys. Onhan kansa kuin yksilö: kuta kehittyneempi ja sivistyneempi yksilö on, sitä itsenäisempi ja riippumattomampi hän on; mutta yksilön riippumattomuus on myös taloudellista laatua; ellei hän ole taloudellisesti riippumaton, on hänen vaikea olla itsenäinen ja korkeasti sivistynyt – sivistyskin on yhdeltä puolen ekonominen kysymys. Sama on laita kansan. Kansa, joka ei ole taloudellisesti ja valtiollisesti riippumaton, on pakotettu monessa suhteessa rajottamaan ja supistamaan omia kulttuuripyrintöjään; niin, onpa vielä totta, mitä Montesquieu sanoi, että „maita viljellään hyvin – ei missä määrin ovat hedelmällisiä, vaan missä määrin ovat vapaita“. Vapaus ja itsenäisyys on sivistyskansan elinehto, niinkuin se on yksilön.

„Mutta niinkuin yksilöt saattavat sivistyselämässään kulkea eri polkuja – toiset tieteelliseen, toiset taiteelliseen, toiset uskonnolliseen suuntaan j. n. e., – samoin kansoillakin on erilaisia kulttuuritehtäviä. Ja niinkuin yksilö mittaa kykyjään, voimiaan ja ulkonaisia mahdollisuuksiaan, ennenkuin hän pääsee selville omasta itsestään ja omasta sivistystehtävästään, samoin kansankin on tarkattava, mikä sen sivistysihanne on ja kuinka se on saavutettavissa. Sentähden ei ole tällä hetkellä

tuulesta temmattu seuraavakaan kysymys: ovatko kaikki selvillä siitä, mihin Suomen itsenäisyys meitä velvottaa?

„Suomi on pieni kansa ja onpa tullut tavaksi lisätä, että Suomi on köyhä kansa. Totta on, että meidän maallamme ei ole niitä luonnonrikkauksia kuin esim. Venäjällä ja Ranskalla – meillähän on tuskin muuta kuin metsämme ja koskenne. Totta on myös, että me olemme maapallon pienempiä ja vähälukuisempia kansoja. Ei siis meidän itsenäisyytemme ja sivistyksemme saata pukeutua vallan samanlaisiin muotoihin kuin esim. Englannin tai Saksan kansan.

„Kuitenkin näyttää siltä, kuin monet olisivat tämän tosiseikan unohtaneet, ainakin kaikki ne, jotka ajattelevat Suomelle omaa sotalaitosta. He eivät ota lukuun, että pienen ja verrattain köyhän kansan on mahdoton sota-asioissa kilpailla suurten valtojen kanssa, niin, on mahdoton ollenkaan ylläpitää mitään uudenaikaista sotalaitosta, jonka kustannukset tulisivat niin suuriksi, että Suomen kansa näännyisi niiden taakan alle ja kiroisi koko itsenäisyyttään. Suomen itsenäisyyden täytyy pakostakin kulkea toista uraa ja pukeutua toisenlaiseen muotoon. Johon vielä tulee lisäksi, että järjestetty sotalaitos asevelvollisuuksineen ja kasarmielämineen on Suomen kansan hengelle tuiki vierasta.

„Jokapäiväisen järjenkin kannalta Suomen itsenäisyys velvottaa meitä luopumaan kaikista sotalaitos-ajatuksista ja kaikesta sotilaallisesta kunniaista ja turvautumaan vallan toisenlaisiin aseihin itsenäisyytemme osotteeksi ja puolustukseksi. Ja kun teosofeina kysymme teosofiselta elämänymmärrykseltämme neuvoa tässä suurpolitillisessa kysymyksessä, osotetaan meille selvä ja yksinkertainen tie, jota myöten meidän – ja oikeastaan kaikkien kansojen – on kuljettava, jos tahdomme itsenäisyyttämme oikein käyttäen, siunaukseksi itsellemme ja maailmalle.

„Jos suoraan kysytään ihmisiltä, mihin voimaan he pitkin vuosituhansia ovat uskoneet, minkä voiman he ovat otaksuneet pitävän yhteiskuntaa pystyssä ja minkä voiman he luulevat kykenevän yhteiskuntaa järjestämään, – jos vaaditaan heiltä rehellinen vastaus, täytyisi heidän tunnustaa uskoneensa ja uskovansa väkivallan voimaan. „Tieto on valtaa“, sanotaan, mutta jokaikinen valtaanpyrkijä on aina turvautunut nyrkin voimaan. Hallituksella ei muka ole arvovaltaa, lakia ei totella, ellei sillä ole fyysillistä voimaa tuhota vastustajansa. Tämä on pitkin historiaa näyttänytynyt todeksi sekä teoriassa että käytännössä. Käsitys on niin syöpynyt ihmisiin, että heistä todella olisi turha totella hallitusta, jota ei tarvitsisi pelätä.

„Ja kuitenkin on kaikkina aikoina elänyt ihmisiä, jotka ovat olleet toisella kannalla. He ovat kyllä saaneet kärsiä vainoa ja vihaa, jopa marttyyrikuolemankin, siitä, että ovat rohjenneet uskoa toisin kuin vallassaolijat, mutta heidän aatteensa on elänyt ja hiljaisesti vaikuttanut ihmismieliin. Nämä ihmiset – kutsummeko heitä viisaiksi? – ovat opettaneet, että paha ei koskaan voiteta pahalla, että väkivalta ei vie onneen. He ovat opettaneet, että ainoastaan „siveät saavat periä maan“, että väkivaltaa kammoksuvat ja rauhaa rakastavat ihmiset lopulta saavat vallan tämänkin maan päällä.

Heidän uskonsa on ollut suuri, he ovat eläneet ja kuolleet sen puolesta. Mutta toiset ovat aina kutsuneet heitä haaveilijoiksi, epäkäytännöllisiksi fantastieiksi.

„Teosofia on noiden haaveilijoiden puolella. Teosofia väittää, että ne juuri ovat kaikista käytännöllisimmät ihmiset, jotka uskovat järjen ja rakkauden voimaan ja hyvän tahdon lopulliseen voittoon eivätkä hetken haihtuviin väkivaltakeinoihin. Teosofia sanoo näin: jos hallitus itse palvelee kaikkien parasta, ei se vaadi keltään mitään, jota ei hänen järjensä ja omatuntonsa hyväksy. Ja jos kerran jokainen rehellinen ihminen hyväksyy hallituksen toimenpiteet, hän myös tottelee hallituksen määräyksiä vapaasta tahdostaan. Ei hallituksen tarvitse häntä pelotella ihmisarvoa alentavalla tavalla. Hyvällä hallituksella on arvovalta itsessään. Jos yksilö rikkoo yleisesti hyväksytyjä lakeja ja säädöksiä, on tutkittava syytä hänen rikokseensa. Hän on joko sairas tai siveellisessä tunnossaan loukkaantunut. Harvoin ihminen on pahantekijä. Joka tapauksessa on häntä tutkittava ja otettava oppia hänestä. Ehkä yhteiskunta voi paljonkin voittaa henkistä kokemusta yksilön rikoksista!

„Joka miekkaan tarttuu, hän miekkaan hukkuu“, sanoo jumalallinen viisaus. Kuinka on käynyt kaikkien niiden loistavien sivistysten, joiden tukena on ollut aseellinen voima? Ne ovat maan päältä hävinneet. Jäljellä niistä ei ole muuta kuin hengen ja tiedon aseilla saavutetut voitot. Jos nyt uutta sivistystä tahdomme luoda, kuinka silloin turvautuisimme keinoon, joka on osottautunut tehottomaksi ajan pitkään? Uusi yhteiskunta on luotava uudelle pohjalle.

„Ja tämä on Suomen kansan hengen mukaista. Suomi on vanha kansa, mutta se on kutsuttu uudestisyntyneenä aloittamaan uutta sivistystä. Aito suomalainen tietäjäkansa ei turvaudu väkivallan voimaan, vaan siveelliseen väkeen ja voimaan. Sen vahvuuden kallio on hengessä ja tiedossa. Yksimielisesti ja vakavasti se hävittää vanhan yhteiskunnan väärät muodot ja asettaa uusien lakien nojalla uuden järjestyksen. Riidasta luovutaan, luokkavihasta kieltäydytään, kaikki riemuitsevat siitä, että onnen siemeniä kylvetään yltympäri . . .

„Olen kuvitellut, että me suomalaiset todella olisimme suomalaisia – hitaita, joröjä, riidanhaluisia, mutta täynnä hyvää tahtoa pohjalta . . .

„Ja jos kysymme teosofiselta elämänymmärrykseltämme, mitä uusi yhteiskunnallinen pohja sisältää, saamme empimättä vastauksen: pois sota, pois väkivaltaisuus kaikissa sen muodoissa. Valtio ei saa uhata toisia valtakuntia, vaan on sen asetettava yhdenvertaisuuden ja veljeyden kannalle toisia maita ja kansoja kohtaan. Yhteiskunta ei saa pelotella omia jäseniään rangaistuksen ja vainon uhalla, jos eivät nämä sen lakeja tottele, vaan on sen kasvatettava heitä kaikkia kunnon kansalaisiksi, jotka tuntevat yhteiskuntansa lait, hyväksyvät ne ja noudattavat niitä vapaasta halustaan. Semmoinen on ihanne ja siihen päin teosofia neuvoo meitä pyrkimään. Olisiko niin mahdotonta, niin järjetöntä, niin epäkäytännöllistä kerrankin yrittää ja koettaa jotain uutta? Pitääkö kaikkien hyvien pyrkimysten, kaikkien jalojen toiveitten aina hukkuu kyyneliin ja verivirtoihin?“

Näin kirjoitin vielä joulukuussa, vaikka silloin jo pelkäsin pahinta. Nyt en tietenkään saata ajatella aivan samalla tavalla. Oma periaatteeni on luonnollisesti muuttumaton, uskon yhä vieläkin rauhan voimiin, mutta en enää odota, että Suomen kansa tällä hetkellä toteuttaisi aseettomuuden ihannetta. Osa kansastamme petti odottamattomalla tavalla juuri aseettomuuden aatteen, jonka se sosialistisen maailmankatsomuksen mukaisesti oli omaksunut ihanteekseen. Kuinka silloin kansan enemmistö rauhallisena olisi voinut katsella vähemmistön vallankumousta? Tietysti sekin tarttui aseisiin torjuakseen ihanteensa pettäneiden, harhaan johdettujen työväenjoukkojen ja muukalaisten vieköttelijain hyökkäyksiä yhteiskuntaa ja sen yksilöitä vastaan. Niin raskas kuin totuus on, on se tunnustettava.

Ja samalla siirtyy nyt meilläkin se aseettomuuden periaate, joka on kansallishaltiamme dharmassa, eksoteerisesta taas esoteeriseksi. Se koskee Jeesuksen Kristuksen välittömiä oppilaita, mutta ei vielä toteudu koko kansan elämässä. Toivottavasti nykyinen kärjistynyt tilanne maailmassa on ohimenevä, joten kerran taas koittaa päivä, jolloin Suomen kansan karmassa on mahdollisuus toteuttaa ihanne.

Sitä odotellen saamme suunnata sivistystarjontaamme toisille aloille.

Pekka Ervast.

(Tietäjä 1918 Kesäkuu N:o 2-6, s. 60-68)

KUINKA SOISIN MAATANI HALLITTAVAN?

V.

Kaksi onnen perusehtoa.

Jos hallitus, jonka silmämääränä olisi kansan onni, kysyisi neuvoa, miten yhteiskuntaoloja olisi järjestettävä, olisi olemassa periaatteellinen ohjelma, jonka soveltaminen käytännössä ei luulisi kohtaavan voittamattomia vastuksia.

Tämä periaatteellinen ohjelma voidaan lausua ilmi kahdessa teesissä: 1) ihmiset ovat yhdenvertaisia jumalan edessä ja 2) ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. „Jumala“ kuvaa kaikkia niitä ehtoja, jotka luonnostaan kuuluvat ihmisen maalliseen elämään, kuten auringonvalo ja -lämpö, ilma, vesi, maa j. n. e., „laki“ taas niitä ehtoja ja olosuhteita, joiden synnyttämisessä me ihmiset itse olemme osallisia.

Nythän kaikki tunnustamme selviöinä nuo kaksi väitettä. Ei kukaan kiellä, ettemme olisi yhdenvertaisia sekä jumalan että lain edessä. Mutta emme ajattele johdonmukaisesti, vaan supistamme noiden väitteiden merkityksen niin pieneen alaan, että niiden käytännöllinen kantavuus on miltei mitätön. Sillä jos ihmisten yhdenvertaisuus jumalan edessä tarkoittaa vain joitain kuolemantakaisia seikkoja tai

siveellistä samankaltaisuutta omantunnon edessä, ei „jumala“ vielä ole astunut vaikuttamaan jokapäiväiseen käytölliseen elämään. Ja jos yhdenvertaisuus lain edessä vain tarkoittaa sitä, että oikeus- ja riita-asioissa tuomitaan jokaista yksilöä samojen pykälien mukaan, huolimatta hänen yhteiskunnallisesta asemastaan, rikkaudestaan tai köyhyydestään, ulottuu tässä kohden yhdenvertaisuus ainoastaan huonompaan minään, jota vastoin ihmisen, parempi minä, hänen siivo jokapäiväinen minänsä jää lain ulkopuolelle ilman sen suomaa yhdenvertaista oikeutta; ja täten tämäkin yhdenvertaisuus on varsinaisesti syrjässä käytännöllisestä elämästä.

Jos sitä vastoin ennakkoluulottomasti tulkitsemme selviömme, joudumme niihin johtopäätöksiin, jotka edellä mainitsimme.

Kun nyt sanomme, että ihmiset ovat yhdenvertaisia jumalan edessä, tarkoitamme siis, että kaikilla ihmisillä, syntyessään maan päälle, on sama luonnollinen oikeutus osallisuuteen luonnon perusantimista, kuten maasta, ilmasta, vedestä j. n. e. – eli kaikesta siitä, jota ihminen ei ole työllään luonut. Tämä ei tietenkään estä ihmisiä vapaaehtoisesti luopumasta näistä oikeuksista ja keskinäisillä sopimuksilla järjestämästä luonnonantimien käyttöoikeutta. Mutta se asettaa ehdoksi, että ihmiseltä ei väkivallalla riistetä hänen luonnollisia oikeuksiaan.

Kysymyksellä on monta puolta, mutta pitääksemme silmällä yhtä tärkeimpiä, sanoisin, että ihminen, joka syntyy maan päälle, on luonnostaan oikeutettu maata viljelemään. Tämä puoli asiasta käsittää siis koko tuon laajakantoisen kysymyksen maan omistusoikeudesta. Ryhtymättä ratkaisemaan kysymystä, kumpiko järjestelmä on parempi, yksityinen vaiko yhteinen (valtiollinen, kansallinen) maanomistus, jolloin yksilöt vain vuokraisivat valtion maata, täytyy meidän kuitenkin tunnustaa se ehdoton periaate, että yhteiskunta ei saa asettaa esteitä yhdenkään yksilön halulle maata viljelemään vaan päinvastoin on velvollinen häntä siinä kohden auttamaan. Ehkä oikea käytännöllinen periaate olisi hiljainen asteittainen siirtyminen yksityisestä maanomistuksesta yhteiseen, joka tapahtuisi esim. siten, että valtio kieltäisi maan myymisen yksityisille ja itse esiintyisi ainoana ostajana. Turhaa minun on tässä vedota kokemukseen ja viitata niihin vaikeuksiin, jotka aina ovat kohdanneet köyhää, maatonta yksilöä, kun hän on tahtonut perustaa kodin luonnon helmaan ja etsiä toimeentulonsa peltojen povesta. Nuo seikat ovat kaikille tuttuja, ja lainlaatijaimme pohtima torpparikysymys on todisteena siitä, että alamme oivaltaa, mitä elämä meiltä tässä kohden odottaa ja vaatii. Mutta vielä emme ole menneet johtopäätöksissämme kylliksi pitkälle.

Suomi on ennen kaikkea maanviljelysmaa, ja sota-ajan kokemukset ovat meille opettaneet, että leivän hankkiminen omasta maasta on kansamme ensimmäisiä elin- ehtoja. Miksi ei siis valtio voisi vuosittain uhrata joitakuuta kymmeniä miljooneja ostaakseen maata niiltä, jotka sitä haluavat myydä, siten estääkseen jobbausta ja keinottelua maatilakauppojen alalla ja tarjotakseen maata vuokralle niille, jotka todella haluavat sitä viljellä? Voisihan vuokrakontrahteja valtion kanssa laatia semmoisiksi, että ne takaavat yksilön oikeutta maan käyttämiseen niin kauan kuin hän haluaa,

vieläpä pitävät silmällä hänen perillistensä etuoikeuksia, jos he haluaisivat jatkaa sen käyttöä; samalla kuin tietysti maan vuokraaja olisi velvollinen täyttämään valtion asettamia ehtoja ja takaamaan valtiolle, että maa tulee kunnollisesti viljellyksi ja hoidetuksi. Monenlaisilla kilpailuilla ja palkinnoilla voisi sitten valtio kannustaa maanviljelijöitä parastaan yrittämään, jonka lisäksi valtio omilla malli- ja koulutiloillaan kokeilisi kaikenkaltaisilla uudistuksilla ja parannuksilla.

Toinen selviöimme kuului, että ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä, ja tällä tarkotamme taas, että yhteiskunnan tulee tarjota samat mahdollisuudet omissa luomissaan elämäehdoissa kaikille yksilöille poikkeuksetta. Ja mitkä ovat nämä ihmisten luomat olosuhteet? Sivistys, kulttuuri.

Yhdenvertaisuus jumalan edessä merkitsee, että joka ihmisellä on oikeus aineelliseen työhön ja toimeentuloon, jota oikeutta ei väkivaltaisesti häneltä saa riistää. Se on oikeutta työhön, ei laiskuuteen. Yhdenvertaisuus lain edessä merkitsee taas, että jokaisella yksilöllä on oikeus siihen henkiseen sivistykseen, minkä yhteisö on saavuttanut. Tietysti hänestä itsestään riippuu, missä määrin hän kykenee omaksumaan tätä henkistä sivistystä ja kuinka pitkälle hän siinä tahtoo edistyä. Hän on vain yksilönä oikeutettu vaatimaan, että yhteiskunta tarjoo hänelle samat ulkonaiset sivistysmahdollisuudet ja edellytykset kuin toisillekin. Tämä on toisin sanoen suuri ja tärkeä kysymys kasvatuksesta, joka yksin voi laskea pohjan ihmisten yhdenvertaisuudelle lain edessä, s. o. yhteiskunnallisessa elämässä. Kuinka tämä uudistus on toteutettava?

Koulujen ovet on avattava kaikille poikkeuksetta. Tämäkin periaate saavuttaa yhä enemmän tunnustusta. Ja pohjasivistys on tehtävä samaksi kaikille. Alkuasteilla ei tarvita „kansan-“ ja „oppi“-kouluja – sama pohjakoulu tarjoo saman henkisen ravinnon sekä ylhäisille että alhaisille. Ja tämä kasvatuseriodi käsittää läpimitaten ikävuodet 7-14. Vasta tämän jälkeen alkavat jatkokoulut, joista toiset vievät käytännöllisille, toiset tietopuolisille aloille. Kun jo pohjakoulussa annetaan opetusta käsitöissä ja käytännöllisissä aineissa, saattaa useimmissa tapauksissa loppuluokilla päättää, mihin kullakin lapsella on halua ja taipumusta. Täten ei ole mahdotonta valita sopiva jatkokoulu.

Näin menetellen yhteiskunta täyttää velvollisuutensa yksilöitä kohtaan. Se ei heitä ketään orvoksi, vaan tunnustaa kaikki yhtä rakkaiksi lapsikseen.

Tämä yhdenvertaisuus kasvatuksessa ei suinkaan tee yksilöitä yhdenkaltaisiksi eikä poista sitä työnjakoa, jonka nykyisenä ilmauksena ovat yhteiskuntaluokat. Työnjako on luonnollinen ja välttämätön, mutta yhteiskuntaluokat eivät saa olla kasteja, vaan työjärjestöjä.

Kerrotaan, että vanhassa Indiassa viisaat tietäjät johtivat kutakin syntyvää sielua siihen perheeseen ja siihen luokkaan, joka vastasi hänen omia taipumuksiaan ja kykyjään. Silloin siis jokainen sielu joutui syntyessään oikeaan kohtaansa, sai sopivan kasvatuksen, sopivan työn ja sopivan yhteiskunnallisen aseman. Hän oli syntymästään saakka joko työmies, kauppias, soturi tai opettaja eikä mitään ristiriitoja herännyt

hänen sielussaan. Myöhemmin eivät tietäjät enää johtaneet sieluja samalla tavalla kuin alussa. Nämä syntyivät maan päälle oman onnensa nojaan. Mutta vanha traditsio pysyi voimassa. Se oli kiteytynyt kastilaitokseksi. Yksilö oli tuomittu pysymään omassa kastissaan. Siirtyminen kastista toiseen oli mahdoton. Syntyminen oli se kohtalo, jota ei voinut paeta.

Samansuuntaista on ollut länsimaillakin, vaikka nyt jo yleisesti tunnustetaan kastilaitoksen luonnottomuus ja vääräys. Rajat luokkien välillä on tehty mahdollisimman mataliksi, niin että yksilöillä on tilaisuutta siirtyä luokasta toiseen. Tämä siirtyminen on kuitenkin saanut tapahtua yksilöiden vastuulla ja heidän ponnistuksillaan. Yhteiskunnan positiivinen myötävaikutus on vielä ollut heikko. Jos sitä vastoin yksilöitä kasvatettaisiin yhdenvertaisesti ja jokaiselle olisivat avoinna kaikki yhteiskuntaluokat, silloin oltaisiin aivankuin vapauduttu sokean kohtalon painajaisesta ja koko luokkaerotus olisi muuttunut vapaaksi inhimilliseksi ja yksilölliseksi työnjaoksi.

Jos esim. Suomen kansa toteuttaisi tämänlaatuisen ohjelman maa- ja koulukysymyksen suhteen, uskon, että olisimme ottaneet pitkän askeleen kaikkein onnea kohti. Veljeyttä olisi silloin niin paljon yhteiskunnallisissa oloissa toteutettu kuin nykyään on mahdollista. Isänmaa olisi kuin paratiisi, jota jokainen on kutsuttu viljelemään ja kaunistamaan. Kansa olisi kuin veljeskunta, jossa jokainen ilolla täyttää oman tehtävänsä, tietäen, että tehtävä ei ole halpa-arvoinen, oli se kuin vaatimaton tahansa, vaan että tekijä on huono ja halpa, ellei hän tehtävänsä suorita niin hyvin kuin konsanaan voi.

Pekka Ervast.